

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

TIDNING

för

KONST, SLÖJD OCH HUSHÅLLNING.

N:o 32.} Tryckt hos Gno. Löwengren. Göteborg. { 1844.
4 Aug.

Några mindre allmänna Konstuttryck.

Svag. Detta ord nyttjas i konstspråket merendels alltid om effekten och färgen. Denna målning, denna tafla är svag, det vill säga: dess färg är föga pikant, och dess effekt icke stark nog. Vill man tala om en utmärkt, enkel svaghet i ett konstarbete, så måste man specificera den, såsom: denna tafla är svag i teckningen, och denna i komposition, samt denna åter i uttrycket. Det hindrar likväl icke att ju ett så tadladt Konstverk kan vara ett alster af talangen. I detta afseende gifves tvenne anledningar till svagheten; antingen hårrör den af Artistens ungdom eller ålderdom. Som bevis på det förra kan anföras Le Bruns kända tafla i Palais royal i Paris, målad, då han endast var 18 år gammal. Den är full af eld, men röjer brist på fasthet i teckningen. Pousins fyra Årstider och Mignards Magdalena hafva den svaghet, som af Artistens ålderdom är en följd, nemligen den veklighet och tygd, som alltid karakterisera den aftagande styrkan. Föröfrigt anmärkes, att sådana arbeten äro svaga, endast derigenom att sanningen uti dem är svagt uttryckt.

Sfumato. Med detta Italienska ord uttryckes ett ytterst mjukt maner att måla, hvilket öfver konturens begränsning och formernas detaljer lembar någon ovisshet öfrig, när man nära betraktar verket, men som ej fêrorsakar någon obe-

stämdhet, när man ställer det på ett vist afstånd. Detta maner är angenämt och uttrycker naturen ganska väl derigenom att föremålen förekomma liksom insvepte i en svag dimma. Det bör likväl bemärkas, att, ehuru sfumato är nästan motsvarigt det Franska enfumé, blir deraf ej följden, att Artisten skall så föreställa föremålen, att de synas genom en massa af rök. Det är ett stort fel och öfverdrifvet bemödande. Guerchin har träffat det rätta sfumato: deremot har Grimoux lemnat flera prof på motsatsen, eller på det enfumade (inrökade), i sina annars goda taflor.

Stil. Föreningen af alla de partier, som sammanverka till ett konststyckes utkast, uppfattning och utförande, kallas stil, och man kan säga, att den utgör ett arbetes sanna anda. Vanligen indelar man stilen i den sublimes, sköna, uttrycksfulla och naturliga. Andra hafva antagit: den stora stilen, praktstilen och den pittoreska stilen, hvilken sistnämnda några äfven kalla den sensuala stilen.

Stereotypi.

Det är i Frankrike, som denna nyttiga konst utbildades till stor fullkomlighet af Didot, Renouard och flera sinrika Boktryckare. Sedermera har den ock i Tyskland och England gjort betydliga framsteg. Här vill man om det praktiska lemna några underrättelser.

Kompositionen af Stereotypplåtar sker på följande sätt: 9 $\%$ bly smältas i en guldsmedsägel, hvartill läggas 2 $\%$ antimonium och 1 $\%$ vismut. Dessa metaller, som snart förena sig, forma en massa af besynnerlig egenskap: den låter uttänja sig medan den kallnar, och är derföre ganska tjenlig till stereotypplåtar och fina boktryckeristilar; ty om den i stället droge sig tillsam-

man medan den kallnar, skulle verkan bli alldeles motsatsen. — Gjutningen sker sålunda: Öfver den uppsatta stilkolumnen gjutes ett smet af så kalladt Parisergips, hvilket med en borste inpraktiseras i alla öppningar och rum mellan bokstäfverna. Det som stadnar kring sidorna uppsamlas med en trästicka eller jernspade, och instrykes der, så att kolumnen blir jemn och kompakt. Om ett par minuter har det hela härdat till en solid kaka. Denna kaka, som skall tjena till matrice för stereotypplåten, insättes nu på ett halster i en väl upphettad ugn, hvarigenom den öfverflödiga våtskan utdrifves. Färdige till bruk, sättas dessa gjutformar, efter storleken, i platta pannor af gjutet jern, som betäckas med ett lock, öfven af gjutet jern, försedt med hål vid båda ändarna för den metalliska kompositionens ingjutning. Nu fästas pannorna i en kran, som förer dem stadigt till smältpannan, i hvilken de neddoppas och förblifva så länge som kan erfordras för att få alla öppningar och mellanrum riktigt utfyllda. När detta är gjort, återbringas de medelst kranen ur smältpannan, och ställas öfver ett vattentråg, att småningom kallna. Slutligen tagas de ur jernpannorna, sedan man afsöndrat gipset genom varsamt bruk af en hammare och tvättning, och dro då färdige att kunna brukas. Trycket med dessa plåtar blir både skönt och tydligt. — Man bör kanske tillägga, att alla ej nyttja lika quantitet ingredientier i metallkompositionen; några tillreda den efter följande föreskrift: bly 8 delar, antimonium 2 delar och tenn $\frac{1}{8}$ del.

Att göra vanligt Slaglod.

Man lägger i en digel 2 $\frac{1}{2}$ bly, och slår deruti, sedan det smält, 1 $\frac{1}{2}$ tenn. När man håller derpå ett varmt jern och lägger detta på förtemnt bleck, ellet ett jern som man öfverstrukt med tenn, och bestrött med pulveriseradt harts, så lödar det dem tillsamman. Det brukas öfven till hoplödning af blyrör o. s. v.

Emot förtidig Begräfning.

Den som dött af elakartad feber, undergår hastig förrutnelse, och kan, utan risk, begrafvas så fort som möjligt; men dermed bör ej hastas i de klimater, der kallare luft och mera tempererad värme kunde göra det äfventyrligt. Ungt folk kunna i helsans och styrkans fulla kraft bli dödens offer inom några få dagar, till och med timmar; de böra just därför icke för brådskande nedsänkas i grafven. Det är ett skadligt bruk, nästan öfverallt, att jorda en död, därför att han har upphört att andas, att hans ansigte öfverdrages med lifvärg, och att hans ögon äro tillslutne. I vissa länder, isynnerhet i stora städer, låter man kroppen knappt hiona att kallna förrän begräfningen sker. Då ingenting är ovissare, än dödstecken, helst om dödsfallet hastigt påkommit, såsom af slag, fall och dylika olyckshändelser, finner man lätt, att jorden, genom förhastade begräfningar, får flera lefvande offer. Det åligger oss därför att afbida säkra dödstecken, och att till lifvets återställande använda alla möjliga försök. Man har flera bevis på, huru lifvets fördolda gnista åter helt förmodadt uppträdde. Här må nämnas ett: en ung flicka dog, och hade legat lik i några dagar, då en släktinge kom och använde ett försök, som han någonstads hade hört skola bestämdt visa full förlust af lif. Han gned ett vinglas med flanel framför eld, och när det hunnit bli varmt, satte han det för munnen på den afledna. Glaset blef inuti genast öfverdraget med en fin dagg, likasom då man andas på en fönsterruta. Detta var ett tydligt tecken, att lifsandarnas förrätningar endast hade blifvit hämmade. Nu tillkallades skicklige Läkare, tjenliga medel användes, och den förmenta döda fick ännu ett tjog år bli kvar här i världen.

Bråddöd.

När en menniska hastigt dör, såsom på allmän gata eller plats, der folk finnes, bör hon genast inbäras i närmaste hus. Innan begräfningen påtänkes, bör man förvissa sig om verkliga dödstecknen infunnit sig. Detta sker lättast genom starkt slag på en trumma eller ströman blåser starkt på en trumpet, och håller den invid den dödes öra. Den verkan, som ljudet har på animalsk lifvet, är förvånande. En gång väcktes genom ett häftigt skrik en menniska, som länge hade varit i dödstillstånd och hos hvilken de vanliga dödstecknen hade redan börjat att yttra sig.

Eldfria Tapeter.

Tapeter eller hvad slags papper som helst man vill bruka till öfverklädning af väggar i rum, göras eldfria derienom att de doppas i ett starkt alunvatten, och derefter få väl genomtorka. De prövas dermed, att man håller en rimsa öfver ett ljus. Som en del papper fordrar mera blötning än annat, i anseende till en lösare materia, är det nödigt att operationen förnyas flera gånger, hvarvid noga iaktages, att papperet emellan hvar gång får bli alldeles torkt. Färg och yttre utseende lida härvid ej det ringaste.